

INFO TIID K INFO - TIID K INFO - TÜR K

bulletin mensuel • monthly bulletin • maandelijks bulletin

95

8STE JAAR • UITGEVER: TURKS COLLECTIEF VOOR UITGAVE EN VERSPREIDING • INFO-TURK - 31, RUE DES EBURONS - 1040 BRUSSEL • TEL: (32-2) 230 34 72 • JAARABONNEMENT: 500 BF • PCR: 000 - 1168701 - 45 • ISSN 0770 - 9161

"VALS ALARM" IN TURKS-AMERIKAANSE RELATIES

Vóór de presidentsverkiezingen in de VS namen de turks-amerikaanse relaties een negatieve wending, dit ten gevolge van bepaalde resoluties die het amerikaanse Congres aannam. Ondanks het feit dat de staatsgreep van 12 september 1980 aangemoedigd en enthousiast gesteund werd door Washington, en dat Turkije de laatste 4 jaar de meest betrouwbare bondgenoot van de VS in het Midden-Oosten was, wekten de kritiek en de opmerkingen van de VS-wetgevers over Ankara's mensenrechten- en Cypruspolitiek steeds meer de woede van Ankara op.

Het aftakelingsproces van de turks-amerikaanse relaties werd onlangs nog wat bespoedigd toen het amerikaanse Huis van Afgevaardigden een resolutie aannam waardoor 24 april 1985 de nationale dag wordt "ter herinnering aan de menselijke onmenselijkheid tegenover de mens", dit in verband met de afslachting van Armeniërs.

Op 10 september stemde het amerikaanse Huis van Afgevaardigden voor deze resolutie en dit werd gevolgd door een beslissing van een senaatscommissie voor Buitenlandse Relaties die zei dat bij het bepalen van de buitenlandse politiek van de VS, rekening zou moeten gehouden worden met de eisen van de Armeniërs en die bepaalde delen van Turkije het thuisland van Armeniërs door de voorbije 2500 jaren noemt.

Ondanks het feit dat meer dan een miljoen Armeniërs op het einde van de 19de eeuw en in het begin van de 20ste eeuw afgeslacht of weggevoerd werden door de heersers van het Ottomaanse rijk, ontkenden de regeringen van de nieuwe republiek Turkije dit feit categoriek.

Ozal, de turkse premier, waarschuwde de VS naar aanleiding van deze resolutie van het Congres dat de "vriendschappelijke" bilaterale relaties schade kunnen lijden die "moeilijk en soms onmogelijk te herstellen is."

Ozal scheen tot het afleggen van deze verklaring aangespoord door de herrie die de VS-resolutie teweegbracht in de turkse pers en parlement. "Wij wijzen de wereldopinie erop dat deze resoluties steun verlenen aan het internationaal terrorisme, dat ook gericht is tegen amerikaanse burgers, en dat vooral bestaat uit misdadige akties van ASALA en andere verwante terroristische organisaties."

Dit terwijl de aanhangers van de Resolutie beweren dat het juist de internationale onverschilligheid voor de afslachting van Armeniërs is die aanleiding gegeven heeft tot steeds meer gewelddaden van jonge Armeniërs, en dat de Resolutie van het Congres dergelijke daden wat zal doen afnemen.

Ankara was tevens vertoornd over het inkrimpen van de amerikaanse "hulp"

Milliyet, 27.9.1984

ONTHULLINGEN OVER DE VOORBEREIDING VAN DE COUP EN DE AMERIKAANSE AANMOEDIGING (blz 4)

aan Turkije. De Begrotingscommissie van het amerikaans Huis van Afgevaardigden keurde voor 17,8 miljard \$ hulp aan het buitenland goed en vroeg de bijstand aan Turkije te verminderen met 215 miljoen \$. De regering Reagan had voor Turkije een budget van 755 miljoen \$ "militaire hulp" gevraagd. Het Huis van Afgevaardigden kende Turkije 540 miljoen \$ toe; het bedrag dat besnoeid werd kende het toe aan de Fillipijnen voor economische hulp.

Eerder blokkeerde een provisie in de toelatingsmotie van de senaat 215 miljoen \$ zolang de turkse Cyprioten de stad Varosha niet afstaan aan de griekse Cyprioten. De Begrotingscommissie voegde bij zijn beslissing een verklaring waarin gezegd wordt dat het Congres hoopt dat Turkije in staat zal zijn zijn invloed op de turkse gemeenschap op Cyprus aan te wenden teneinde een oplossing te vinden voor de problemen die het eiland reeds 10 jaar verdelen.

Naar aanleiding van deze beslissingen vroeg de Volkspartij (HP) onmiddellijk een buitengewone zitting van het turks parlement om dit onderwerp te bespreken. Een motie die door deze partij ingediend werd zegt dat het de beslissingen van het amerikaans Congres niet zomaar naast zich kan neerleggen met alleen maar een protest van de turkse minister van Buitenlandse Zaken, en stelde voor dat deze verdeeldheid, die de turkse natie diep treft, een passend antwoord zou krijgen."

Necmettin Karaduman, de voorzitter van het parlement maakte op 14 september echter bekend dat het parlement geen buitengewone zitting zou houden om de beslissing van het Congres te bespreken.

In feite voeren Generaal-President Evren en premier Turgut Ozal liever een afwachtende politiek, ondanks de herrie die de turkse pers en de politieke partijen maakten. Volgens hen zijn de resoluties manoeuvres van bepaalde politici die voor de komende presidentsverkiezingen steun zoeken bij de armeense en griekse lobbies. De regeringswoordvoerder bevestigde hun vertrouwen in Reagan's politiek en beweerde dat al deze initiatieven na de verkiezingen terzijde geschoven zullen worden.

Deze gematigde houding van de machthebbers was het onderwerp van diverse commentaren in de turkse pers.

Günaydin, één van de meest invloedrijke dagbladen van Turkije, schreef op 19 september, dit zonder allusie te durven maken op generaal Evren, dat Ozal's politiek van afwachten, het resultaat is van zijn angst.

"Ozal wil zichzelf niet het mikpunt van de VS maken," zei het blad. "Daarom handelt hij verstandig. Hij weet maar al te goed dat degene die het met de VS aan de stok krijgt, uiteindelijk toch verliest. De geruchten als zou de chantage van de voorzitter van de Demokratische Partij aan de basis gelegen hebben van het incident van 27 mei 1960, bracht ex-premier Adnan Menderes in 1961 aan de galg wegens misdaden tegen de staat. Toen de VS in de late vijftiger jaren weigerden hem de 350 miljoen \$ te geven waar hij om vroeg, zei Menderes "Als jullie ze me niet geven krijg ik ze wel van de Sovjets". De uitbreiding van de Sumerbank-fabrieken en het oprichten van de glasinindustrie van Cayirova waren 2 dingen die gerealiseerd werden door de vooruitgang die hij tijdens die periode boekte. Menderes zei dat hij er zelfs over dacht een bezoek te brengen aan de Sovjet-Unie. Ozal is voorzichtig en bezorgd, hij wil deze kwestie doorworstelen zonder onze hogere belangen te schaden. Dat is de reden waarom hij het hoofd koel houdt."

Het is nogal ironisch dat op dezelfde dag dat dit artikel verscheen, een delegatie van hoge Sovjet-ambtenaren die belast zijn met de buitenlandse handel, terug naar huis vloog na met Turkije een handelsakkoord

gesloten te hebben waardoor het turks-russisch handelsvolume volgend jaar zal verdubbelen. Bij de ondertekening van het akkoord dat tot doel heeft het jaarlijks handelscijfer op de voeren van 300 tot 600 miljoen \$ per jaar, zei Ekrem Pakdemirli, sekretaris van Buitenlandse Handel dat Turkije vanaf 1987 gedurende 25 jaar zijn aardgas van de Sovjet-Unie zal kopen.

Overeenkomstig het handelsprotokol van 1985 zal Turkije hazelnoten, citrusfruit, bonen, mout, tabak, olijfolie, textielproducten, 'ground barite', chemisch materiaal en diverse industriële producten uitvoeren naar de USSR. In ruil daarvoor zal Turkije machines en uitrusting, ruwe olie, elektrische energie, staalstangen, hout en cellulose invoeren uit de USSR.

Het is opmerkelijk dat dit akkoord ter uitbreiding van de export van turkse textielproducten naar de USSR gesloten wordt net na de beperking op de export van turks textiel naar de VS.

Deze feiten in aanmerking genomen moet men de echte redenen van de gematigde houding van de tandem Evren-Ozal tegenover de VS-beslissingen zoeken in hun totale afhankelijkheid van de VS.

Zoals Info-Türk reeds in detail uitlegde in vorige Bulletins en in het pamflet 'US Interests in Turkey, 1982', werd zowel de militaire staatsgreep van Generaal Evren als de monetaristische politiek van Turgut Ozal niet alleen verwelkomd en gesteund maar tevens geïnspireerd door de VS. Reeds 4 jaar lang zijn de VS de voornaamste aanhanger van het militair regime. Evren zowel als Ozal is zich heel goed bewust van het feit dat zonder de steun van de VS hun anti-demokratische en anti-populaire politiek nooit toegepast zou zijn geweest en dat ze veroordeeld zouden zijn tot een volledige isolatie op internationaal gebied.

Dit in aanmerking genomen betaalde het militair regime zijn prijs voor de steun van de VS door vele bilaterale militaire en handelsakkoorden te sluiten met de VS. Het heropenen van de militaire bases van de VS, de modernisering van de turkse vliegvelden om een eventuele tussenkomst van de Rapid Deployment Forces van de VS mogelijk te maken, het toelaten van spionvliegtuigen en AWACS radarvliegtuigen boven Turkije, het VS-aandeel in de turkse oorlogsindustrie, de aankoop van 160 F 16's van General Dynamics voor een bedrag van 4200 miljoen \$ en het bestellen van een nieuw elektronisch telefoonsysteem bij ITT voor een bedrag van 300 miljoen \$ zijn de voornaamste feiten van deze groeiende samenwerking met de VS.

Wat betreft Turkije's economische en commerciële relaties met de USSR hebben de VS geen bezwaren, zolang Turkije zich aan de beperkingen houdt die opgelegd worden door COCOM (Coördinatie Comité voor de Multilaterale Controle van Strategische Export). Zoals de druk die de VS uitoefende om de Belgische export van maalmachines naar de USSR te betten, legde COCOM ook reeds veelvuldige beperkingen op betreffende de turkse export van strategische mijnen en materiaal naar socialistische landen en alle turkse regeringen legden zich hier gehoorzaam bij neer.

Om al deze redenen zou het heel naïef zijn te beweren dat de recente spanning in de turks-amerikaanse relaties een radicale verandering van Turkije's buitenlandse politiek tot gevolg zal hebben.

TOEGEVINGEN AAN BRD

De regering Ozal week niet alleen terug voor de beslissing van het amerikaans Congres maar deed tevens talrijke toegevingen aan de westduitse regering met betrekking tot de turkse immigranten-arbeiders.

Tijdens een bezoek aan Bonn beloofde Ozal aan kanselier Kohl de toepassing van het akkoord dat

YILMAZ GÜNEY IS DOOD, ZIJN STRIJD GAAT VERDER

Yılmaz Güney, geëngageerd cineast van Turkije, Gouden Palm van Cannes in 1982 voor "Yol", stierf op 9 september op 47-jarige leeftijd in Parijs tengevolge van een langdurige ziekte.

Zijn vroegtijdige dood is niet alleen een verlies voor het filmgebeuren van Turkije maar tevens voor alle onderdrukten ter wereld die vechten voor onafhankelijkheid en democratie.

Als kind uit een koerdische familie verzorgde hij de regie van een twintigtal films, alle aanklachten tegen de verdrukking van het turkse en koerdische volk. Hij kent het interieur van 25 gevangenis- en in zijn land en twee jaar geleden verloor hij zijn turkse nationaliteit.

Het overlijden van Güney schokte de hele wereld, behalve de onderdrukkers in Turkije.

M. Jack Lang, minister van Cultuur van Frankrijk bewees Güney eer met de woorden "Güney, moedig schepper, wijdde zijn hele leven aan de verdediging van de verdrukten... In 1981 deed hij ons de eer aan de gastvrijheid te aanvaarden die ik hem in naam van de franse regering aanbood... Het werk en de strijd van Güney zijn het voorbeeld van een geweldige kunst die ten dienste van de vrijheid gesteld werd."

Op 13 september werd Güney begraven op het kerkhof van Père Lachaise in Parijs, omringd door opgeheven vuisten en op de tonen van de Internationale gezongen in het turks. Een stille stoet van duizenden personen vergezelde hem een uur lang op de weg van het Koerdisch Instituut (waarvan hij één van de stichters was) naar de Père Lachaise. Vóór de begrafenis groetten verscheidene internationale personaliteiten, waaronder M. Lang, vertegenwoordigers van Europese regeringen en internationale en nationale organisaties, het stoffelijk overschot van Güney in het Koerdisch Instituut.

De stoet bestond grotendeels uit Koerden en Turken die in Frankrijk leven, maar ook waren vele speciaal uit andere Europese landen gekomen.

Ondanks het feit dat de militaire overheid de turkse massa-media verbood te spreken over degenen die men de turkse nationaliteit ontnomen heeft, grepen alle turkse dagbladen de gelegenheid aan om het portret te schetsen van de cineast, en alle publiceerden het nieuws van zijn overlijden op een andere manier.

Terwijl de regeringsgezinde kranten blij waren en hem als gewone recidivist bespempelden, schatte alleen het centrum-linkse dagblad *Cumhuriyet* Güney naar waarde, zij het dan met enige reserve. De redakteur van deze krant schreef "de boek stroomt verder maar het zand zal blijven liggen". Hij legde er de nadruk op dat Güney zijn misstappen uit het verleden betaald heeft met deze vroegtijdige dood, in ballingschap, ver van zijn anatolische bron van inspiratie.

De Europese pers daarentegen bewees Güney alle eer en schatte zijn groot talent evenals zijn politieke strijd tegen het diktatoriaal regime van zijn geboorteland, naar waarde.

"Het te korte leven van Yılmaz Güney was een permanente strijd voor de verdediging van de mensenrechten en van de vrijheid, tegen de sociale en politieke verdrukking die op het turkse volk weegt, en ook tegen bepaalde voorouderlijke tradities." (*Le Monde*, 11.9.1984)

"Vaarwel, Robin Hood! De op 47-jarige leeftijd in Parijs overleden turkse cineast Yılmaz Güney was een groot artiest, militant en charmeur." (*Le Nouvel Observateur*, 14-10.9.1984)

"Yılmaz Güney, de oorlog van één enkele man... Het enige beeld dat wij van Turkije hebben danken wij aan hem. Afwisselend acteur, gevangene, banneling, de laureaat van Cannes 82 is in Parijs overleden." (*Libération*, 10.9.1984)

"Zijn populariteit verplichtte zijn tegenstanders ertoe een toevlucht te nemen tot andere methoden: hem voor een hoef doen doorgaan... De gevangenis brak zijn wil niet maar zijn lichaam. De waarheid zeggen kan een dodelijk risico inhouden." (*Süddeutsche Zeitung*, 11.9.1984)

"Men beschuldigde hem ervan kommunist te zijn. Resultaat: de gevangenis. 'Ik vecht tegen elke vorm van onderdrukking,' zei hij, 'de enige ideologie die ik erken is de menselijke waardigheid.'" (*Die Welt*, 11.9.1984)

"Zijn films zijn niet zozeer een persoonlijke redevoering maar eerder deze van een heel volk, en bijgevolg slaagde geen enkele cinema van de Derde Wereld - en onderworpen aan dergelijke onbarmhartige diktatuur - erin even treffende beelden te brengen als deze uit de films van Güney." (*El País*, 10.9.1984)

"In een filmwereld die zich steeds beperkt tot alleen binnenlandse vertoningen, was Yılmaz Güney het authentiek voorbeeld van een artiest die erin slaagde, zij het met een bepaalde vertraging, aandacht en bewondering op te wekken op internationaal gebied." (*Corriere Della Serra*, 10.9.1984)

"Met zijn vroege dood is een ernstig hoofdbreken voor het Turkse regime nog niet geheel verdwenen. Zijn films worden alom in den lande nog klandestien vertoond. In het buitenland geldt hij als een van de grootste Turkse kunstenaars, binnen Turkije wordt hij in de pers gewoonlijk aangeduid als een "gewone misdadiger". (*NRC Handelsblad*, 10.9.1984)

Güney, politiek en sociaal cineast, is vooral in Europa bekend om zijn films die hij door bemiddeling van anderen realiseerde. Daarin vinden alle bepalende elementen op menselijk en sociaal vlak zich terug in de historische periode waarin ze zich bevinden." (*Journal de Genève*, 10.9.1984)

"Güney was een man met sterke linkse opvattingen, die reeds lang in konflikt was met de turkse autoriteiten." (*The Times*, 11.9.1984)

"Güney, de Rebel... Deze op 47-jarige leeftijd overleden turkse cineast heeft steeds maar één enkel thema behandeld: zijn land." (*La Croix*, 11.9.1984)

"Momenteel blijft Güney voor ons de cineast van Yol en de held van een unieke ervaring in de geschiedenis van de film. Zijn brutale verdwijning is tragisch omdat ze ons het werk van een strijd ontnemt waarvan we vurig wensten dat deze zou overwinnen op de gestrengheid van de verbanning." (*Le Matin*, 10.9.1984)

"Turks idool in ballingschap... Hij was het er mee eens dat ballingschap alleem maar één vorm van gevangenis verwisselen was voor een andere..." (*The Guardian*, 10.9.1984)

turkse onderdanen toelaat te werken in alle lidstaten van de EG, uit te stellen tot 1986, en dit in ruil voor meer geldelijke steun en maatregelen ter aansporing van investeringen in Turkije door maatschappijen die in de Gemeenschap gevestigd zijn.

De bepalingen over de vrije cirkulatie van handenarbeid staan in een verdrag dat in 1963 door de EG en Turkije ondertekend werd. West-Duitsland, dat meer dan anderhalf miljoen turkse immigranten telt, liet echter weten dat het zich tegen de toepassing van die bepalingen zou verzetten.

Informatie uit bronnen die toegang hebben tot evalueringsrapporten, opgesteld buiten de onderhandelingen tussen Turkije en de EEG, zeggen dat volgens juridische experts van de EG, Turkije volledig het recht had de toepassing van de bepalingen te eisen.

De financiële hulp die aangeboden werd in ruil

voor dit uitstel zou geregeld worden door een financieel protocol ten bedrage van 425 miljoen \$ - fondsen die door de EG bevroren werden na de coup van 1980 - en door een bijkomend protocol van 709 miljoen \$.

Volgens het brits dagblad *The Guardian* van 24 september zou een eventuele mislukking van de onderhandelingen over de duur van dit nieuwe uitstel de Gemeenschap blootstellen aan een gerechtelijke actie van Turkije bij het Europees Hof in Luxemburg - een mogelijkheid die echter onwaarschijnlijk geacht wordt.

Nochtans zou het vrijmaken van het eerder genoemd protocol inhouden dat de EG erkent dat Turkije een bevredigende vooruitgang geboekt heeft in de richting van de democratie, wat de Gemeenschap - bijna een jaar na het kiezen van een burgerregering - niet wou toegeven onder druk van het Europees Parlement en de vakbondsbeweging.

ONTHULLINGEN OVER DE VOORBEREIDING VAN DE COUP EN DE AMERIKAANSE AANMOEDIGING

Terwijl de nieuwe koers van de turks-amerikaanse relaties opschudding verwekte in de turkse pers publiceerde het dagblad *Milliyet* ter gelegenheid van de 4de verjaardag van de militaire coup van 12 september 1980 een reeks artikels die bepaalde details onthulden over de betrokkenheid van de VS bij deze interventie. De serie die opgesteld werd door Mehmet Ali Birant, de korrespondent van het dagblad in Brussel, baseert zich op de persoonlijke agenda met de rode kaft van generaal Evren en de gesprekken van de auteur met personen die een rol speelden in de gebeurtenissen vóór de coup. Birant onthult tevens details over het ontstaan en de uitvoering van het plan "Bayrak" (Vlag) dat aan de oorsprong lag van de coup en van het diktoriaal regime.

Wij geven verder enkele uittreksels uit deze serie:

"De bevelhebbers van het leger, hun algemeen hoofdkwartier en vooral de chef van de generale staf waren niet tevreden met de situatie. De ontevredenheid van de top van de hiërarchie was te wijten aan de terreurdaden, het gebrek aan samenhang en de fanatieke acties van de regeringen van het MC (Nationalistisch Front). Naast deze unanieme klachten was ook de toestand van de strijdkrachten een bron van ontevredenheid. Want, signaleerde generaal Haig - Saceur (Opperste Bevelhebber van de Strijdkrachten van de NAVO) - de wapens en uitrusting van het leger verkeerden in een hopeloze staat. Ondanks het feit dat er in 1972 een speciale wet aangenomen werd die supplementair 5 miljard \$ voorzag voor de periode 1975-77, werd slechts 1 miljoen \$ besteed aan het reorganisatie- en moderniseringsproject voor het leger (REMO). (...) Eind 1977 zag de chef van de generale staf zich verplicht de toenmalige regering te waarschuwen. "Schep nooit een situatie die kan uitmonden in een gewapend konflikt met Griekenland, want ons reactievermogen vermindert steeds." (...)

"Toen Ecevit pas aan het hoofd van de regering kwam vestigde het leger alle hoop op hem. Men dacht dat hij verandering kon brengen in de situatie. Maar na het eerste semester van 1978 zorgden bepaalde maatregelen van de regering Ecevit voor nieuwe onrust, en was men er over het algemeen mee eens dat de situatie nog verergerde. Ecevit had de hoogste rangen van het leger reeds teleurgesteld. Tijdens de herfst van 1978 stelde de generale staf 2 personen aan om het antwoord te zoeken op volgende vraag: "Is een interventie van het leger nodig in dit stadium?" Later werd deze ploeg uitgebreid en zette ze haar werkzaamheden verder tot 1980. (...)

"Na het bloedbad van Kahramanmaras, terwijl de staat van beleg begin 1979 uitgeroepen werd, bracht

Kenan Evren, de chef van de generale staf steeds meer bezoeken aan de militaire eenheden en voerde hij meer gesprekken met de bevelhebbers van het leger.

"Toen generaal Evren in Brussel was voor de vergadering van de militaire commissie van de NAVO ontving men in Turkije op 12 december (1979) een boodschap: "De chef van de generale staf vertrekt morgen naar Turkije". Dit was slechts de bevestiging van een bekend feit. Dezelfde dag vertrokken de bevelhebbers van de 4 legers en van bepaalde legerkorpsen naar Istanbul. (...)

"Het gespreksonderwerp van de vergadering was de situatie in het land en de houding hiertegenover van het leger. Nu moest de timing en de vorm van de interventie bepaald worden. Maar tijdens de discussie moest men konstateren dat men het hierover niet eens geraakte. Evren zei: "Iedereen moet akkoord zijn over het feit dat de tussenkomst van het leger de laatste kans was en dat er geen andere oplossing bestond. Laten we de politici een laatste kans geven en laten we hen een brief sturen als verwittiging." (...) Niemand op de vergadering dacht dat deze brief de eendracht van de politici teneinde de situatie te verbeteren, zou bewerkstelligen. De machtsovername was alleen maar uitgesteld. (...)

Nadat hij de verwittiging op 27 december 1979 overhandigd had aan de president van de Republiek (Fahri Korotürk) begon Evren, de chef van de generale staf, dagelijks zijn waarnemingen op te schrijven. Hij noteerde de gebeurtenissen van de dag in oud schrift (arabisch alfabet) in een agenda van middelgroot formaat met rode kaft. De avond van 3 januari schreef hij het volgende:

"Om 17 uur bracht ik mijn gebruikelijk wekelijks bezoek aan de president van de republiek. Hij zei me dat Demirel (de toenmalige premier) heel boos was over de brief en eraan dacht "ontslag te nemen". Ik antwoordde: "Wij hebben die brief niet afgegeven met het doel de regering te wijzigen. Hij is niet alleen voor de regering bestemd. Wij hebben de aandacht getrokken van alle politieke partijen en van de grondwettelijke instellingen, inclusief de regering." (...)

Birant onthult verder de details van de gesprekken die Demirel voerde, eerst alleen met de chef van de generale staf op 4 januari 1979, daarna met alle bevelhebbers en dit bij 2 gelegenheden, op 7 en 10 januari 1979. Tijdens die gesprekken zouden de bevelhebbers hun concrete eisen geformuleerd hebben in een rapport van 6 bladzijden; die eisen waren:

- Uitbreiding van de bevoegdheden van de krijgswetkommandanten,

- Uitbreiding van de bevoegdheden van de krijgswettribunalen,
- Herziening van de Strafwet en de Wet op verenigingen,
- Bijvoeging van de processen betreffende wapenhandel aan de categorie van processen die behandeld worden voor krijgswettribunalen,
- Verlenging van de duur van voorarrest van 15 tot 30 dagen,
- Uitbreiding van de inlichtingendienst van de Staat,
- Voorrang voor de noden van de strijdkrachten.

"Toen de gesprekken die op de verwittiging volgden ten einde liepen en de deining die erdoor veroorzaakt werd, wat gestild was, begon de chef van de generale staf een reeks bezoeken af te leggen aan de militaire eenheden. Tussen 15 februari en 16 mei (1980) bezocht hij alle legers en alle belangrijke korpsen. (...)

"Binnen het leger was men het eens over het bestrijden van de terreur:

"- Het is niet mogelijk deze taak tot een goed einde te brengen wanneer men zich zorgen maakt over het respect voor de democratie en de mensenrechten. Liquideer een dozijn van hen en je zal zien dat ze onmiddellijk ophouden...

"- Er is slecht één oplossing: er moeten tribunaal komen die ter plaatse degenen vonnissen die opgepakt worden, en die hen onmiddellijk veroordelen indien ze schuldig bevonden worden.

"- Achter de terreur zit links. Zij krijgen hun bevelen van Moskou teneinde verdeeldheid te zaaien in het land. Dat is duidelijk. Degenen van rechts zijn zo belangrijk niet. Een deel hiervan is ernstig en handelt uit nationalistische gevoelens. Links moet verpletterd worden.

"In Washington heerste groeiende onrust. De waarschuwingsbrief was het eerste teken dat wees op een militaire interventie. Ondanks het feit dat er al maanden verlopen waren sinds het afgeven van de brief, viel er geen enkele beweging te bespeuren in het leger. Voor Washington was het begin 1979 duidelijk geworden dat een militaire interventie noodzakelijk was. De eerste tekens van die interventie werden waargenomen in de loop van de zomer van 1979. Toen Paul Henze, belast met turkse aangelegenheden op het Witte Huis, dat jaar in september naar Istanbul ging voor een conferentie, vond hij het niet nodig ook naar Ankara te gaan. Hij wist dat het leger in ieder geval de macht zou overnemen.

"Maar door de rust die volgde op de brief begonnen de CIA en het Pentagon te veronderstellen dat de generaals misschien bang waren om de macht te grijpen. Volgens hen kon dergelijke situatie het veld vrijmaken voor een poging van de kolonels. En de gevolgen van zo'n poging zouden eenders welke richting kunnen uitgaan. In de loop van de 4 eerste maanden van 1980 werden alle vrees en onrust aan de Amerikaanse ambassade in Ankara gesignaleerd. Het antwoord van de ambassade was echter altijd hetzelfde: "Onze contacten in de turkse strijdkrachten signaleren dat er bewegingen noch vergaderingen zijn buiten de controle van de opperste bevelhebbers. (...)

"Vanaf mei 1980 besloot Washington de signalen die aan Ankara gegeven werden te versterken. De eerste boodschap werd overhandigd aan generaal Evren, de 2de aan generaal Saltik in Brussel. Op 11 mei 1980, op een vergadering van de militaire commissie van de NAVO, kreeg generaal Rogers, Saceur, het aan de stok met generaal Saltik, adjunct-chef van de turkse generale staf, over de problemen die de controle over het Egeïsch gebied schepten en de eventuele reïntegratie van Griekenland in de militaire vleugel van de NAVO. Toen de situatie in Turkije besproken werd

vroeg Saceur: Wat is het turkse leger van plan ten overstaan van de wanorde in uw land?

"Saltik verwachtte deze vraag. Hij antwoordde zonder aarzelen "Zoals altijd doen wij onze plicht."

"Tijdens één cocktail die aangeboden werd ter ere van de chefs van de generale staf die aan de vergaderingen deelgenomen hadden, was het de beurt aan Evren. De chef van de generale staf van de VS, generaal Jones, sprak tot zijn turkse collega: "Wij volgen ongerust de gebeurtenissen in Turkije. Het is heel moeilijk te begrijpen wat er gebeurt. Al maandenlang slagen uw politici er niet in een president van de Republiek te kiezen.

"Generaal Evren was onthutst. Tijdens de vergadering hadden verschillende chefs van de generale staf hem dezelfde vraag gesteld. Na een kort antwoord gegeven te hebben verliet hij de kamer.

"In de lente van 1980 ging admiraal Sherer, de Amerikaanse kommandant van het zuidoostelijk algemeen hoofdkwartier van de NAVO, naar Istanbul om er een conferentie te geven in de militaire akademie. Na verschillende onderwerpen behandeld te hebben kwam hij aan de problemen van de zuidelijke vleugel en de laatste ontwikkelingen in dat gebied. Toen sneed hij de situatie in Turkije aan: "Gezien het inflatiepercentage in Turkije 100 pc bereikt, kan een machtige verdediging niet verzekerd worden. Het economisch stabiliseringsprogramma dat toegepast wordt (soberheidsmaatregelen op economisch gebied, opgelegd door het IMF op 24 januari 1980 - IT) is uiterst belangrijk. De toepassing ervan moet gevrijwaard blijven. In het land heerst echter anarchie en onstabielheid. Met het oog op dit groot gevaar vraag ik u: Wat doet u? Wat bent u van plan te doen?"

"Deze boodschap werd nog duidelijker herhaald in het nummer van juni 1980 van 'US Armed Forces', het blad van de Amerikaanse strijdkrachten dat met belangstelling gevolgd wordt door militaire milieus van de westerse wereld: "De laatste ontwikkelingen in Turkije hebben een punt bereikt waarop geen andere mogelijkheid bestaat dan een interventie van de turkse strijdkrachten... De turkse strijdkrachten zullen ingrijpen waar ze zullen de situatie op lange termijn niet kunnen verbeteren."

"Op 1 juli (1980) deed de militaire attaché van de Amerikaanse luchtmacht tijdens een cocktail gelijkaardige voorstellen aan een vroeger lid van het Nationaal Eenheidscomité, de junta die in 1960 de eerste coup uitvoerde: "De economische maatregelen zijn uiterst belangrijk. Om ze te kunnen toepassen heeft Turkije een stabiele periode van 4 à 6 jaar nodig."

"Op 17 juni (1980) vergaderden alle kommandanten ter gelegenheid van de bijeenkomst van de Nationale Veiligheidsraad, uitgebreid met de deelneming van de krijgswetkommandanten. Toen was iedereen akkoord. De operatie moest zo vlug mogelijk beginnen. De chef van de generale staf had een persoonlijk onderhoud met de adjunct-chef en met de kommandanten van de 4 legers. Hij gaf hen een schriftelijk bevel: "Aan alle legerkommandanten: Het Plan "Vlag" wordt op 11 juli ten uitvoer gebracht. Het uur: 04.00"

Birant vertelt dan dat de generale staf van de vorming van de nieuwe regering Demirel besloot de toepassing van het plan uit te stellen tot latere datum.

"Op 9 augustus had Evren alle legerkommandanten bijeengeroepen evenals de nieuwe adjunct-chef van de generale staf, Ozturun, voor een vergadering in zijn hoofdkwartier. Sinds het eerste interventiebevel geannuleerd werd had men belangrijke bewegingen waargenomen in politieke kringen. Er kwam echter geen concreet resultaat. De vergadering in het kabinet van generaal Evren duurde slechts een half uur. Evren was heel kort: "De datum van interventie is 12 sep-
./..

tember. Verdeel opnieuw het plan "Vlag" aan de eenheden en tref de voorbereidingen volgens plan." De chef van de generale staf tekende voor akkoord. De kommandanten saluerden en de vergadering was afgelopen. Voor Turkije begon een nieuw tijdperk.

"Op 10 september gaf J. Allen, de Amerikaanse chef van de generale staf, in Washington een diner ter ere van de kommandant van de Turkse luchtmacht, die net een bezoek gebracht had aan de VS met het oog op de aankoop van nieuwe vliegtuigen. Sahinkaya was goed gehumeurd. Na het diner, tijdens de koffie, kwam Paul Henze, de verantwoordelijke voor Turkse aangelegenheden op het Witte Huis, naar Sahinkaya toe, die de dag nadien zou vertrekken. Hij wilde hem een laatste teken geven: "Ik hoop dat u niet zult toelaten dat we de controle verliezen over de situatie in Turkije." Sahinkaya glimlachte en antwoordde in het Turks: "Maak u niet ongerust!" En hij verliet het diner.

"11 september, 16 uur. Alle lucht- en zeebases van Turkije werden in staat van alarm gebracht. Aan het hoofd van de delegatie van Amerikaanse Hulp (JUSMATT) stond generaal Thampson. In 5 minuten werd hij op de hoogte gebracht van het alarm. Hij zei: "Eindelijk... Het is zover." De officiële reden voor het alarm was dat er absoluut veiligheidsmaatregelen moesten getroffen worden in verband met de aanvang van de militaire manoeuvres van de NAVO. De Amerikaanse generaal gaf de boodschap eerst door aan het Pentagon vooraleer de Amerikaanse ambassadeur in te lichten: "De Turkse strijdkrachten zijn zojuist in staat van alarm gebracht. Hoogstwaarschijnlijk is men met de operatie begonnen die men reeds lang verwachtte."

"JUSMATT had nauwe banden met de Turkse strijdkrachten, kende heel goed de staat van hun wapening en kon het leger van dichtbij volgen. Daarom waren er in het kader van JUSMATT ook Amerikaanse officieren die Turks spraken alsof het hun moedertaal was. De belangrijkste functie van die officieren was het leggen van vriendschappelijke banden met Turkse officieren. Vanaf het begin konden zij dus de geruchten binnen het Turkse leger volgen. In de bases werden de Amerikaanse officieren verwittigd en men

gaf hen het bevel zich niet op straat te begeven, noch hun familie.

"12 september, 3 uur 30 (20 uur in Washington)... Paul Henze kwam net thuis. Hij nam telefonisch contact op met de "Situation Room" van het Witte Huis.

"- Paul, je jongens hebben het gedaan...

"- Wie zijn mijn jongens? Waar heb je het over?

"- Je generaals hebben in Turkije een staatsgreep gepleegd.

"- Ha, ik ben blij. Vanwaar komt dat nieuws?

"- Van JUSMATT. Wil je dat we de president op de hoogte brengen?

"- Wacht nog even. Haast je niet. Vandaag zouden er in Ankara explosieven geplaatst worden en de manoeuvres van de NAVO begonnen. Misschien hebben de onzen zich vergist toen ze in de straten patrouillerende soldaten zagen. Zeg hen het nogmaals te controleren.

"Een half uur later kwam de bevestiging binnen.

"- De generale staf zou JUSMATT op de hoogte bracht hebben. Wij hebben Zbig (Zbigniew Brzezinski, adviseur van president Carter, verantwoordelijk voor aangelegenheden van interne veiligheid) net ingelicht.

"President Carter woonde net de vertoning van "Fidler on a Roof" bij in het Kennedy Center. De telefoon naast zijn loge belde. De telefonist van het Witte Huis zei dat Muskie, de minister van Buitenlandse Zaken, de president wou spreken. De president nam de telefoon:

"- Het opperbevel van het Turkse leger in Ankara heeft zojuist de macht overgenomen. Er is geen reden tot ongerustheid. Zij die waardig zijn tussenbeide te komen hebben dit gedaan...

"President Carter bedankte hem, wenste hem goedenacht en ging terug naar zijn loge.

"De BBC evenals de persagenschappen verspreiden het bericht, verwijzend naar de woordvoerder van het Amerikaanse staatsdepartement.

"Ondertussen wachtte men in Ankara in de studios van Radio Ankara tot de antennes warm waren om het communiqué dat de staatsgreep aankondigde, te kunnen uitzenden."

STAATSTERREUR

178.565 GEVANGENEN IN VIER JAAR

Volgens het dagblad *Milliyet* van 21 september zouden de veiligheidsdiensten tijdens de laatste 4 jaar militaire overheersing, 'teneinde wet en orde te herstellen':

- 178.565 personen in hechtenis genomen hebben voor vooronderzoek.

- daarvan werden 64.505 personen gearresteerd, en in de gevangenis gestopt in afwachting van hun proces, terwijl de anderen na 90 dagen opsluiting vrijgelaten werden.

- van dit aantal werden reeds 41.727 personen om politieke redenen veroordeeld.

- de militaire rechtshoven veroordeelden tevens 326 personen tot de doodstraf wegens hun politieke ideeën, 25 van die ter dood veroordelingen werden reeds uitgevoerd.

De Internationale Liga voor de Mensenrechten maakte op 19 februari 1982 bekend dat tijdens de eerste 17 maanden na de coup, 170.958 personen in voorhechtenis genomen werden. De cijfers van *Milliyet* tonen aan dat de veiligheidsdiensten sindsdien, tij-

dens de 31 laatste maanden nog 7.607 personen gevangen namen.

Wat betreft de eisen tot doodstraf in politieke processen steeg het aantal in de 4 jaar repressie van 231 tot 6.584. De verdeling volgens organisatie is als volgt:

Dev-Yol (Revolutionaire Weg): 85, Dev-Sol (Revolutionair Links): 47, Bevrijding (Kurtulus): 20, DISK: 8, KUK (Nationale Bevrijding van Koerdistan): 5, TKP-ML: 1, Anderen: 65.

Volgens het dagblad *Hürriyet* van 24 april 1984 werden op die datum nog steeds 233.645 personen gezocht door de veiligheidsdiensten en worden 18.695 daarvan beschuldigd van politieke daden en opinies.

ZUIVERINGSOPERATIE IN TURKS KOERDISTAN

Tijdens zorgvuldig voorbereide operaties, de eerste sinds de militaire coup van 1980, overvielen Koerdische strijders in de nacht van 16 augustus garnizoenen en rijkswachtposten op verschillende plaatsen in ZO-Turkije. Dit gebied, dat deel uitmaakt van Turks Koerdistan is nog steeds onder staat van beleg. Na de

coup moest de koerdische beweging de hoogste tol betalen aan de militaire repressie.

Volgens de internationale persagenschappen was de aanval toegespitst op 2 steden in de provincie Siirt.

Een eerste groep zou het noordelijk gelegen garnizoen van Sirvan aangevallen hebben. Daarbij zouden 3 personen gedood zijn. In Erüh (in het zuidoosten van Siirt) zou een 2de groep een aanval uitgevoerd hebben op de onderprefektuur, vooraleer zich naar de plaatselijke gevangenis te begeven om alle gevangenen te bevrijden.

Men schat het aantal koerdische militanten die binnendrongen op 300. De operatie werd opgeëist door de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK).

Als antwoord startten de turkse kommandotroepen de dag daarna een zuiveringsoperatie. De militaire autoriteiten bevestigden dat de turkse strijders 1 soldaat doodden en 12 personen, waaronder 3 soldaten, verwonden.

Tijdens deze zuiveringsoperatie zouden de turkse troepen onmiddellijk meer dan 200 "verdachten" gearresteerd hebben, dit volgens de turkse pers. De chef van de generale staf van de turkse strijdkrachten begaf zich onmiddellijk naar het gebied en breidde de operatie uit tot de provincies Hakkari en Van.

Het gerucht gaat dat de operatie van het turkse leger zich niet beperkt zou hebben tot de turkse staat; dat bepaalde troepen zich op Iraaks grondgebied zouden begeven hebben. Hoewel dit ontkend wordt door de irakse overheid lijkt dit toch niet onwaarschijnlijk, rekening houdend met het feit dat het turkse leger verleden jaar reeds een zuiveringsoperatie uitvoerde tegen de koerdische strijders die zich op het grondgebied van dit buurland bevonden, dit met goedkeuring van de irakse machthebbers.

Op 15 september bevestigde het dagblad *Hürriyet* dat de veiligheidsdienst 3 koerdische verzetstrijders doodde en 14 andere arresteerde.

PROCES VAN 56 INTELLEKTUELEN

Tijdens het proces van de 56 intellectuelen toonde één van de beschuldigen, de humorist Aziz Nesin, zich voor de rechtbank verheugd over het feit dat dit proces de intellectuelen toelaat hun aktie te verdedigen. "Wij horen te protesteren tegen de behandeling die de mensenrechten in dit land onteert. Als intellectuelen spijt het ons te konstateren dat de anti-demokratische praktijken en de schendingen van de openbare vrijheden verdergaan (...). De meeste beschuldigen hier zijn auteurs. Nog voor hun werken beoordeeld worden zijn ze reeds verboden op de televisie."

Op de eerste zitting van dit proces mochten geen buitenlandse journalisten aanwezig zijn terwijl de kommandant van het krijgswetbevel van Ankara eerder zijn toestemming daartoe gaf. De westduitse waarnemer, afgevaardigd door de ambassade van de BRD in Turkije, werd eveneens de toegang geweigerd.

Aziz Nesin, tevens voorzitter van de Turkse Schrijversbond (TYS) bestempelde de verklaring die generaal-president Evren vóór de opening van het proces aflegde als zouden de intellectuelen "interieure vijanden van Turkije" zijn, als anti-demokratisch.

Hüsnü Göksel, professor in de geneeskunde aan de universiteit van Ankara, viel hem bij in zijn aanklacht over de afwezigheid van de democratie op de universiteit, die onderworpen is aan de almachtige Hogere Onderwijsraad (YOK) die onmiddellijk verboden is met de "President van de Republiek".

Volgens de beschuldigen hebben de militaire autoriteiten door dit proces in te spannen, "een einde willen maken aan de kritiek op hun bestuur dat van kracht is onder het burgerregime".

DAGBLAD VERBODEN

Het rechts dagblad *Tercüman* (160.000 exemplaren) werd op 5 september door de militaire autoriteiten gesloten wegens een redactioneel artikel dat onrechtstreeks de realiteit van een "rechtsstaat" in Turkije in twijfel trok.

Het IPI (Internationaal Persinstituut) protesteerde hiertegen met telegrammen aan generaal Evren en aan de chef van de generale staf van de turkse strijdkrachten. Het is de 43ste maal sinds de coup dat een dagblad tijdelijk verboden wordt.

EVREN BESCHULDIGT PERS

Op 4 september, tijdens een gesprek met de delegatie van de Journalistenvereniging van Ankara, beschuldigde generaal Evren er de turkse pers van provocerend te zijn: "Ik begrijp niet wat journalisten verwachten wanneer ze een meer actieve parlementaire oppositie vragen. Indien zij het soort fysiek gevecht bedoelen waarvan we voor 1980 getuigenissen hadden, zijn ze op een dwaalspoor. Ik zie niet in waarom een volksvertegenwoordiger meer zou doen dan hoffelijk rechtstaan uit zijn zetel om te zeggen wat hij te zeggen heeft. Men kan van de oppositie moeilijk verwachten dat ze een knokpartij begint in de Kamer," zei hij.

DISK-LEIDERS VRIJGELATEN

Hoewel hun proces verdergezet wordt, voor het militair hof van Istanbul, werden alle leiders van DISK op één na op borgtocht vrijgelaten.

Op 22 augustus ging het hof in op het verzoek van de verdedigende advocaten en besloot 9 gedaagden die reeds 3 jaar en 7 maand in de gevangenis zaten, vrij te laten.

De volgende dag werden 7 van hen onmiddellijk in vrijheid gesteld maar DISK-voorzitter Abdullah Bastürk en bestuurslid Mustafa Aktulgalı bleven in de gevangenis, onder het voorwendsel dat ze verplicht zijn de gevangenisstraf waartoe zij eerder veroordeeld werden in andere zaken, uit te zitten. Bastürk werd tot 6 maand gevangenis veroordeeld wegens een artikel dat in het DISK-blad verscheen, en Aktulgalı tot 8 jaar in een ander politiek proces.

De advocaten van Bastürk gingen in beroep bij een hogerhof dat besloot dat de straf van 6 maand afgetrokken moet worden van de periode die Bastürk reeds doorbracht in de gevangenis. Op 18 september werd hij vrijgelaten.

Bastürk en zijn 8 kameraden maken deel uit van 78 DISK-leiders die het gevaar lopen ter dood veroordeeld te worden indien zij schuldig bevonden worden in een massa-proces, dat in december 1981 begon in verband met de zogenaamde marxistisch-leninistische praktijken van de confederatie. De andere 457 gedaagden in het proces kunnen 5 tot 18 jaar gevangenis krijgen.

Het Internationaal Verbond van Vrije Vakbonden verklaarde zich tevreden over de vrijlating van de DISK-leiders maar zei dat dit onvoldoende was. IVVV dringt aan op de opheffing van de staat van beleg en het beëindigen van de beperkingen op de mensen- en vakbondsrechten.

GEEN VRIJHEID VOOR VREDESCOMITE

Het Militair Hof van Cassatie verklaarde op 29 augustus de veroordeling van 23 comitéleden nietig om procedurerechten, het weigerde echter in te gaan op het verzoek tot vrijlating.

Naar aanleiding van deze beslissing zullen de voorzitter van het comité, Mahmut Dikerdem en 22

andere intellectuelen in de gevangenis blijven en het militair tribunaal van Istanbul zal hun vonnis de komende dagen herzien.

Het Militair Hof van Cassatie verklaarde in zijn oordeel dat het lagerhof zijn veroordeling niet gebaseerd heeft op degelijke bewijzen en gelastte een nieuw diepgaand onderzoek.

Op de bijeenkomst van het Europees Parlement op 12 september vroeg de griekse afgevaardigde Ephremidis de ministers van Buitenlandse zaken van de Gemeenschap of zij van plan zijn tussensbeide te komen ten gunste van M. Dikerdem (die aan kanker lijdt) en zijn vrienden.

Het geschreven antwoord op deze vraag was verre van bevredigend: "Het specifiek geval van M. Dikerdem werd niet besproken op de bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse zaken. De Tien blijven bezorgd over de situatie van de mensenrechten in Turkije en vooral over de toestand van hen die gevangen zitten om hun ideeën. Ze verwachten dat de turkse regering de fundamentele rechten en vrijheden zou respecteren. De Tien zullen de evolutie van de situatie van de mensenrechten in Turkije aandachtig blijven volgen."

NIEUWE VEROORDELINGEN

2.8, in Erzurum, 2 leden van het Pad van het Volk (HY) ter dood veroordeeld.

3.8, in Erzincan, 3 rechtse activisten ter dood veroordeeld en 24 anderen tot gevangenisstraf die opliep tot 36 jaar.

10.8, in Istanbul, een plaatselijk ambtenaar van de Sociaal-demokratische Partij (SODEP) veroordeeld tot 3 maand cel wegens een politieke verklaring.

17.8, in Diyarbakir, een ander massa-proces van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) eindigde in één veroordeling tot levenslang en 15 gevangenisstraffen die tot 20 jaar gingen.

29.8, in Erzincan, 12 leden van de Revolutionaire KP van Turkije (TDKP) veroordeeld tot diverse straffen die in totaal 77 jaar bedroegen. Dezelfde dag in Ankara, 2 leden van TKP/Stem van de Arbeider tot 13 jaar en een andere tot 9 jaar.

30.8, in Istanbul, 6 rechtse activisten veroordeeld tot celstraffen die opliepen tot 8 jaar.

NIEUWE POLITIEKE PROCESSEN

2.8, in Istanbul, een nieuw proces tegen 63 leden van de Revolutionaire Weg (Dev-Yol) begon voor een MT. 10 gedaagden kunnen de doodstraf krijgen.

9.8, in Istanbul, de militaire procureur spande een nieuw proces in tegen 25 leden van TKP/ML. Eén persoon loopt het gevaar ter dood veroordeeld te worden.

12.8, in Ankara, het proces van 31 Getuigen van Jehova begon voor het Staatsveiligheidshof. Volgens Artikel 163 van de Turkse Strafwet kunnen zij allen veroordeeld worden tot 7 jaar cel wegens "het voeren van subversieve religieuze activiteiten".

13.9, in Diyarbakir, 5 advocaten van de verdediging van het proces van TKP werden voor een militaire rechtbank gedaagd wegens het "beledigen van de militaire procureur". Zij kunnen tot 3 jaar cel veroordeeld worden.

18.9, in Istanbul begon het proces van 29 veronderstelde leden van Kurtulus (Bevrijding); 3 gedaagden lopen het gevaar ter dood veroordeeld te worden.

25.9, in Istanbul, de militaire procureur spande een rechtsgeding in tegen 22 leden van de Arbeiderspartij van Turkije (TIP) en hij eiste voor elk 12 jaar cel.

29.9, in Istanbul begon het proces van 56 veronderstelde leden van de koerdische organisatie Rizgari. Allen kunnen tot 20 jaar gevangenis veroordeeld worden. Anderzijds werden in Izmir op 21 augustus 31 personen gearresteerd omdat ze lid zijn van de Socialistische Vaderlandpartij (SVP).

FASCISTEN OP SLEUTELPOSTEN

Volgens het dagblad *The Times* van 11 september 1984 namen vrienden van Alparslan Türkes, de beruchte fascistische leider die nog in de gevangenis zit, reeds verscheidene belangrijke functies in bij de administratie en vormen zij misschien het meest invloedrijk element binnen de Moederland Partij (ANAP).

"Zij hebben vooral de Radio en TV-maatschappij van de Staat (TRT) waarvan de nieuwe directeur vroeger een belangrijke rol speelde in de Partij voor Nationalistische Aktie (MHP) effectief onder controle. Een ander vroeger MHP-lid is sekretaris op het Ministerie van tewerkstelling. De laatste ontwikkeling, nog onheilspellender, is de benoeming van 2 plaatsvervangende directeuren van de Nationale Politieacht, één daarvan voerde tijdens het vorig militair regime in 1971 het bevel over het foltercentrum van Ankara en bleef sindsdien op de achtergrond, terwijl de naam van de andere vernoemd werd in de geheime documenten van de MHP als de toekomstige directeur van de Nationale Politieacht in het geval de MHP de macht overgenomen had. Dergelijke benoemingen doen de vraag oprijzen of de interventie van 1980 werkelijk een grote nederlaag was voor het terrorisme, zoals de auteurs van de coup beweerden."

OPROEP VAN DEMOKRATEN TEGEN HET TURKS REGIME 4 JAAR NA DE COUP

Een delegatie van leden van het Belgisch en Europees Parlement probeerden op 7 september 1984 tevergeefs een brief af te geven aan de ambassadeur van Turkije, bestemd voor de turkse autoriteiten.

De delegatie bestond uit minister van Staat Piet Vermeulen, de parlementsleden Marijke van Hemeldonck, Jef Sleeckx en Karel van Miert (SP), Jef Ulburghs (onafhankelijk), Dierick en Staes (Agalev), Didier Bajura (PCB), Anne-Marie Lizin (PS), Luc Dooren (CVP) en W. Kuypers (VU).

In haar open brief drukt de delegatie haar vastberadenheid uit om de "petitie" van de intellectuelen te steunen, en protesteert heftig tegen het feit dat 56 van hen rechterlijk vervolgd worden.

Door te weigeren de delegatie te ontvangen maakten de diplomatieke vertegenwoordigers van

Turkije duidelijk in hoeverre de schending van de mensenrechten hen interesseert.

Jef Ulburghs, de nieuwe Europese afgevaardigde, stelde deze schandalige houding van de vertegenwoordigers van het turks regime aan de kaak tijdens twee perskonferenties, de eerste werd op 7 september in Brussel georganiseerd door het Limburgs Comité ter solidariteit met Turkije, de andere op 12 september in Strasbourg.

Anderzijds protesteerde ook de Belgische Liga voor de Mensenrechten tegen de reïntegratie van Turkije bij de Raad van Europa en klaagt ze de onwrikbaarheid van de turkse regering ten overstaan van de politieke gevangenen aan. De Liga vraagt tevens dat de Belgische regering tussensbeide zou komen bij de regering in Ankara.